

เส้นทางสุขภาพ

ประจำเดือน มิถุนายน ๒๕๖๗

“โรคไอกรนในเด็ก อันตรายถึงตาย อาการคล้ายโรคหัดธรรมดา”

โรคไอกรนเกิดจาก เป็นโรคทางเดินหายใจที่เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรียชนิดหนึ่งชื่อว่า *Bordetella pertussis* (*B. pertussis*) เป็นโรคที่ปัจจุบันพบน้อยเพราะมีวัคซีนป้องกันโรค ทำให้ผู้ป่วยด้วยโรคดังกล่าวมีจำนวนไม่มากนัก สามารถเป็นได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่

อาการของโรคไอกรน หากเกิดในผู้ใหญ่ไม่มีความรุนแรง สามารถใช้ชีวิตได้เป็นปกติ ไม่มีอาการเหนื่อยหอบ ไม่มีไข้ มีเพียงอาการไอเท่านั้น แต่ถ้าหากโรคไอกรนเกิดกับเด็กเล็กอายุน้อยกว่า ๓ ขวบ เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงเพราะมีความเสี่ยงที่จะเกิดภาวะแทรกซ้อนได้ ที่พบบ่อยคือไอหนักจนตัวเขียวหรือไอจนหยุดหายใจ ทำให้สมองขาดออกซิเจน และอาจเสียชีวิตได้ ส่วนอาการชักสามารถพบได้เช่นกันแต่พบบ่อยนัก

การเกิดไอกรนในวัยเด็กมักเกิดจากการได้รับวัคซีนป้องกันที่ยังไม่ครบหรือบางรายอาจยังไม่เคยได้รับวัคซีนเลย ทำให้เด็กยังขาดภูมิคุ้มกัน เนื่องจากวัคซีนป้องกันไอกรนเข็มแรกจะได้รับเมื่ออายุ ๒ เดือน ส่วนการรับเชื้อส่วนมากมักมีการรับมาจากผู้ใหญ่ที่ป่วยและมีอาการไอ ซึ่งในวัยผู้ใหญ่มักไม่ยอมไปพบแพทย์ เนื่องจากอาการไม่รุนแรง ทำให้เกิดการแพร่เชื้อไปยังเด็กที่อยู่ใกล้ชิดในที่สุด

การวินิจฉัยโรคไอกรน โดยมาตรฐานต้องอาศัยวิธีการเพาะเชื้อ แต่การเพาะเชื่อนั้นทำได้ยาก จึงทำให้วินิจฉัยโรคได้ยาก อีกหนึ่งวิธีคือการตรวจสารพันธุกรรมด้วยเทคนิค PCR ของตัวเชื้อซึ่งสามารถทำได้ในโรงพยาบาลใหญ่ ๆ บางโรงพยาบาล เช่น โรงพยาบาลรามธิบดี เป็นต้น สรุปโดยรวมคือการวินิจฉัยยังคงมีข้อจำกัดอยู่มากพอสมควร

การรักษาโรคไอกรน คือการให้ยาปฏิชีวนะ โดยยารักษาจะได้ผลดีเมื่อให้ผู้ป่วยในช่วง ๒ - ๓ วันแรกที่มีอาการ หากผู้ป่วยได้รับยาหลังจากนั้นการรักษาอาจไม่เป็นผลดีนัก ดังนั้นควรรีบพบแพทย์ให้เร็วที่สุดเมื่อมีอาการเริ่มต้น

การป้องกันโรคไอกรน คือการฉีดวัคซีน กลุ่มแรกเป็นการให้วัคซีนในเด็กทารกแรกเกิด โดยปกติแล้ววัคซีน ไอกรนจะบรรจุรวมอยู่ในวัคซีนเข็มรวมป้องกันทั้งหมด ๓ โรค ได้แก่ ไอกรน คอตีบ และบาดทะยัก สำหรับวัคซีนไอกรนมี ๒ ชนิด ได้แก่ ชนิดที่มีสเต็มเซลล์และชนิดไร้เซลล์ โดยวัคซีนที่ถูกบรรจุรวมอยู่ในวัคซีนไอกรน คอตีบและบาดทะยักจะเป็นชนิดที่มีสเต็มเซลล์ ให้ผลลัพธ์ดีเทียบเท่ากับชนิดไร้เซลล์ แต่ก็มีผลข้างเคียงมากกว่าชนิดไร้เซลล์ ได้แก่ ปวดบวมบริเวณที่ฉีดหรือมีไข้ สำหรับวัคซีนชนิดไร้เซลล์จะถูกรวมอยู่ในเข็มเดียวกันกับวัคซีนป้องกันโรคอื่นด้วยเช่นกัน บางยี่ห้อนำไปรวมกับวัคซีนป้องกันตับอักเสบบี บางยี่ห้อรวมกับวัคซีนป้องกันโปลิโอชนิดฉีด หรือบางยี่ห้อรวมกับวัคซีนป้องกันโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ จากเชื้อฮิบ เป็นต้น

การให้วัคซีนในวัยเด็ก เข็มแรกจะให้ตอนอายุ ๒ เดือน เข็มที่สองให้ตอนอายุ ๔ เดือน เข็มที่สามให้ตอนอายุ ๖ เดือน เข็มที่สี่ให้ตอนอายุ ๑ ปี ๖ เดือน และเข็มที่ห้าให้ตอนอายุ ๔ - ๖ ปี หลังจากนั้นจะให้วัคซีนอีกครั้งตอนอายุ ๑๐ - ๑๒ ปี แต่ถ้าหากเด็กคนไหนไม่เคยได้รับวัคซีนป้องกันโรคไอกรนช่วง ๑๐ - ๑๒ ปี อาจรับช่วงวัยรุ่นอายุ ๑๕ - ๑๖ ปี และหลังจากนั้นควรได้รับวัคซีนกระตุ้นทุก ๑๐ ปี

กลุ่มคนที่ควรได้รับวัคซีนไอกรนอีกหนึ่งกลุ่มคือหญิงตั้งครรภ์ โดยปกติกลุ่มนี้จะได้รับวัคซีนป้องกันบาดทะยักอยู่แล้ว แนะนำให้รับเป็นวัคซีนรวมที่มีไอกรนรวมอยู่ด้วย โดยควรได้รับเมื่ออายุครรภ์ ๒๗ - ๓๖ สัปดาห์ นอกจากนี้วิธีป้องกันอีกหนึ่งวิธีคือการให้วัคซีนกับผู้ใหญ่ที่อยู่ในบ้านที่มีเด็กเล็ก เพื่อป้องกันการเกิดโรคในผู้ใหญ่ที่จะแพร่เชื้อไปยังเด็กได้

ข้อแนะนำ หากพบว่าเด็กมีอาการไอเรื้อรังนาน ๒ - ๓ สัปดาห์ ให้รีบพาไปพบแพทย์ เนื่องจากอาการดังกล่าวมีความเสี่ยงที่จะป่วยเป็นโรคไอกรนได้ ที่สำคัญควรป้องกันการแพร่เชื้อไปยังเด็กเล็ก โดยให้คุณแม่และผู้ใหญ่ในบ้านที่มีเด็กเล็กได้รับวัคซีนป้องกันโรคไอกรน

โดย ฝ่ายประชาสัมพันธ์ กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่
เทศบาลตำบลสันผีเสื้อ